

TÁJÉKOZTATÓ A SZETA MUNKÁJÁRÓL

1979. december 1. - 1980. szeptember 1. között

Budapest, 1980. szeptember 15.

SZETA

Magyarországon 1945 után először /és mindeddig utoljára/ 1968-70-ben folyt átfogó kutatás a hazai szegénységről. A Komény István-vezette szegény- majd cigány-vizsgálat eredményeképpen nem csak mai szegénységünk méreteiről, körülményeiről és perspektívájáról kaptunk képet. Kialakult a társadalmi kérdések iránt érdeklődő értelmiségieknek egy olyan csoportja is, amelyik elkötelezte magát a szegények mellett.

E csoport tagjai az utóbbi évtizedben folyamatosnak mondható, bár sajnos igen szerény méretű kutatómunka során elkerülhetetlenül belefolyt a társadalmi hierarchia alján fuldoklók mindennapos küzdelmeibe. Így vetődött fel a társadalmi problémákra érzékeny és segítő szándéku emberek szélesebb összefogásának gondolata. Impulzusok érkeztek "fentről", barátainktól és ismerőseinktől, mert többen ajánlották fel segítségüket; és "lentől", a kisemmizettektől, akik magukhoz hasonlóak, vagy náluk is szorultabb helyzetűek számára kértek támogatást.

1979 novemberében érdeklődésén és a szegényekkel szembeni elkötelezettségén keresztül összefűződő baráti körünk elhatározta, hogy eddig is folytatott munkáját rendszeressé teszi, bővíti és dokumentálja. Ettől kezdve pénzt is kezdtünk gyűjteni, pusztán a személyes bizalom alapján: vagyis olyan emberektől, akik a gyűjtő tisztességében és ítélőképességében megbiztak. Folyamatosan csatlakoztak hozzánk olyan baráti-szakmai csoportok is, amelyeknek nem volt a kezdeményezőkhöz hasonló állandó kapcsolata "konkrét" szegényekkel, de rokonszenveztek magával a kezdeményezéssel: fogjunk hozzá öntevőkenyen egy társadalmi probléma megoldásához, még ha erőink egyenlőre nevétségesen csekélyek is a szegénység méreteihez és gyökerének mélységéhez képest. Rövidesen jogászok, orvosok, építészek, zenészek, képzőművészek, lelkészek is bekapcsolódtak.

A Szegényeket Támogató Alap 1980 márciusában jött létre. Ekkor közvetlen ismeretségekre épülő, teljesen laza mozgalmunk Felhívást fogalmazott meg, és ezt a személytelen nyilvánosság elé bocsátotta. /Már amennyire önerőből technikailag a nyilvánosság elé lehet állni./

A nyilvánosság növelésére szervezte a SZETA az utolsó pillanatban meghusított szeptember 11-i zeneestet is, élve Kocsis Zoltán zongoraművész ajánlatával, aki ismeri és támogatja céljainkat.

A SZETA-nak most sincs kiépített szervezete, szabályzata, csak szokásai. De aki kívánja, formálisan is SZETA tag lehet.

A Felhívásban ismertetett rendszeres összejöveteleken, vagy az abban közölt címek valamelyikén bárki bejelentheti ezt a szándékát. Ez azt jelenti, hogy az aláírásával is elkötelezett személy vállalja a mozgalomban való aktív részvételt, a SZETA egész működésével kapcsolatos felelősséget, és része annak a közösségnek, amely az egész SZETA-t érintő kérdésekben dönt. Jelenleg a SZETA-nak kb. 40 ilyen tagja van.

1979 novemberétől augusztusig 96 ezer forintot gyűjtöttünk és juttattunk el mélyen a létminimum alatti szinten élőknek. Több mázsa ruhát küldtünk el rászorultaknak. A SZETA megfelelő szakembereivel lebontottak egy régi épületet, hogy anyagából egy hajléktalanná vált család építhessen, olcsón kivitelezhető tervet készítettek más építkezőknek. Néhány súlyos beteget kórházba segítettek, elintézték méltányossági GYBS-eket, családi pótlékot, rendkívüli és rendszeres tanácsai segélyeket. Mások börtönben ülő hozzátartozójukat látogató családtagokat fuvaroztak, analfabétát korrepetáltak. A közös segítségünkre szoruló családokról és személyekről eddig empirikus kutatásokat végző szociológusok hoztak adatokat. Az egyszeri és rendszeres pénzsegélyezésről közösen döntünk, egyéb kérdésekben a problémával találkozók közvetlenül a megfelelő szakemberekhez fordulhatnak, listájukat a dokumentációban találhatják meg. Ruhát is ki-ki küldhet a közös raktárából.

Az itt következő mellékletben olyan eseteket adunk közre a SZETA dokumentációjából, amelyeknél pénzsegélyre is szükség volt.

Budapest

SO. 1. /1979 decemberétől/

Uj lakótelep

Házaspár, három fiúgyerekekkel. A férfi 35 éves, technikumi érettségije van. Szarvasi, szegény származású. Mezőgazdasági gépszerelő és gépésztechnikus. Az asszony 32 éves, szintén szarvasi szegény. 8 általánost végzett, szakképzetlen irodai alkalmazott a Volánnál, jelenleg GYLS-en van.

Gyerekek: 7 éves, I. osztályos. Az iskola elég jól megy neki.

5 éves, óvodás. Két éves, otthon van.

9 évi albérlősködés után, már három gyerekkel kaptak két szobás tanácsosi lakást. Lakbér: 367 Ft, a fűtés az új, emelt tarifa szerint 414 Ft. A villany-gázt nem számítva a lakás rezsije 240 Ft-tal emelkedett az áremelések óta.

A lakásba fogadtak már albérlőket, még hozzá arabokat, akik néha még a konyhába is hoztak újabb lakót. Jelenleg nincs albérlőjük. Közvetlenül költözésük után minőségi csere kérvényt adtak be, 1980-ra ki is utaltak nekik egy két és félszobás lakást, de egyelőre nem döntöttek még, félnek a költségektől. Határozottan abból a célból kérték nagyobb lakást, hogy albérlőt tarthassanak.

A lakásban egy új szekrénysor és ülőgarnitúra van az egyik szobában, a többi butor - vagyis az ágyak - ócskák, vedlettek. Borzalmas rendetlenség van mindig. Az asszony, bár otthon van, képtelen összetartani a környezetét. A gyerekek elég féktelenek, a hangnem türelmetlen, durva.

1979 novembere óta - előre láthatólag januárig, februárig a család katasztrofális anyagi helyzetben van. A családfő két éve gyakorlatilag állandóan beteg, de alig volt munkaképes 1974 óta. Akkor munkából jövet elütötte egy autó . /nem minősült munkahelyi balesetnek/, megrepedt a mája, a veséje, végül a fél veséjét ki kellett venni. A baleset óta félt, szorongott, ennek tulajdonítja, hogy mint műszaki átvevő, munkahelyén szállítás közben leejtett egy gépet a lépcsőn. Alkalmatlannak minősítették a munkakörre, áttették alkatrészraktárosnak. Szorongása fokozódott, néhány hónap múlva zárt osztályra kellett szállítani zavart, dühöngő állapotban. Táppénzes lehetősége 1979 novemberében kimerült. Megkezdődött a leszázalékolási processzus. Közölték velük, hogy ez kb. februárra intéződik el, addig nincs jövedelem.

Az asszony nem akarja feladni a GYLS-t. Hivatkozik arra, hogy a legkisebb gyerek asztmás, epilepszia-gyanús, és ezért a körzeti

gyerekorvos határozottan nem javasolja neki a bűlcődét. Akár igaz ez, akár nem, a férje állapotát látva nem lenne tanácsos órá hagyni a házat és a gyerekeket.

A család jövedelme ebben az időszakban a GYES és a családi pótlék, vagyis egy főre 550 Ft. De a táppénzes időszak jövedelme is kevés volt - különösen, ha hozzászámoljuk a kórházzal, betegséggel járó külön kiadásokat /névlegesen egy főre 1250 Ft/.

A család pályázott RNS-re, de nem kapta meg. Rendkívüli segélykérésüket is elutasította a kerületi Tanács, arra hivatkozva, hogy 1979 tavaszán kaptak már 600 Ft-ot.

1979 decemberében 800 Ft egyszeri segély

A családdal foglalkozó szociológus érdeklődött a kerületi tanácsnál, ennek hatására karácsony előtt megint kaptak rendkívüli segélyt.

Ruhaesomagot kaptak, az esetről értesülő methodisták küldtek nekik 500 Ft-ot.

További fejlemények:

1980-ban a család megkapta a RNS-t. Jövedelen:

4390 Ft nyugd. csal.pótlék
1270 GYES
1540 RNS

egy főre 1440 Ft.

Anyagilag valamelyest talpraálltak, mert a téli szünetre leköltöztek Szarvasra, itt a nagycsalád eltartotta őket. Az asszony kiharcolta a férfi családjától az anyától maradó örökséget. Ebből butort vettek. Latolgatni kezdték, hogy véglegesen Szarvasra költöznek. A férfi állapota azonban sokat romlott. Feszült, levert, a lakásból nem mer kimenni, viszont képtelen magát a négy fal között elfoglalni. Életformájuk tarthatatlannak tűnik, a család minden tagja elég rossz állapotban van. A házaspár gyűlölködik is, kapaszkodik is egymásba. A legkisebb gyerek még egy szót sem beszél, pedig lassan három éves. "Dührohamai" vannak, ilyenkor elájul. Az asszony segítséget kért a szociológustól. Felvettük a kapcsolatot a férfi kezelőorvosával, közösen elintéztük a beteg újabb kórházi kezelését, egy modernebb elmeosztályon. Az asszony az utolsó pillanatban felrugta a közös tervet, és beszállította a férjéé a hagyományos zárt osztályra.

Ap. 1. /1980. január/

Rosshírű, régi emeletes szegénytelep

32 éves asszony, cigány élettársával és hét gyerekével. Az asszony takarítónő, a szokásos munkaidő végeztével, este dolgozik. A férfi segédmunkás. Alkoholista, kényszerelvonókurán kezelték. A legnagyobb gyerek 14 éves, kislány, 7. osztályba jár. Még kettő iskolás, négy gyerek fiatalabb hat évesnél, a legkisebbik két éves, szivbeteg. A gyerekek nem járnak óvodába és bölcsődébe. A Tanács állítólag nem vette fel őket, mivel az anya nap közben otthon van.

A lakás kis méretű szoba-konyha. Két ilyen lakáshoz tartozik egy kis előszoba, vagy beugró, ebben közös WC és vízcsap. A konyhában lévő tűzhely az egész lakás fűtésére is szolgál. A Tanács adott egy olajkályhát, de ezt nem használják. A szobában egy kétszemélyes rekamié, egy heverő és egy gyerekágy áll. A gyerekágy a legkisebbé, ah heverő a nagylányé, öt gyerek és a két felnőtt a kétszemélyes rekamién alszik. Ezen kívül van még itt egy szekrény, egy asztal és egy fotel. Minden elhasznált, rozoga. A használaton kívüli olajkályhán ruhanemük tornyosulnak kb. 1 m magasan, mert a szekrényben nem férnek el. Iszonyu nagy a rendetlenség, juhák, játékok, kiköpött cukorkák, kacatok hevernek a földön, az ágyakon, a szekrény tetején. A konyhában szekrény, konyhaasztal, két szék.

A lakás a legfelső emeleten van, beázik, s bár rendszeresen festik, ennek semmi látszatja. A falak penészesek, a vakolat omlik. A gyerekek otthon meztelenek, vagy egy szál trikóban vannak. Öltözetük elhanyagolt, ápolatlan, elhasználódott.

Az egy főre jutó jövedelem 1000 Ft.

A családot az asszony tartja el és össze a gyakorlatban. A hatóságokkal harci viszonyban van, nem kap, nem is kér támogatást.

A szociológus megállapodik vele, hogy hajlandó elfogadni egyszeri, jelentősebb segílyt, a legégetőbb szükségletek fedezésére.

1980 januárban 2000 Ft-ot kaptak, a szociológus adta át az asszony kezébe.

LG. 5. /1980. január/

Régi bérház, udvari lakás az emeleten
avult belső pesti kerület

A férfi 58 éves, nyomorék, pupos, TBC-s. Az asszony 30 éves, egészséges, életerős nő, falusi születésű, analfabéta.

Két gyerek: 10 éves kislány - 1979 óta kisegítő iskolába jár, két évvel túlkoros, magas, kövér, gyerekes viselkedéssel - 3 éves kisfiú - gyenge, beteges, többször volt tüdőgyulladás.

A férfi kazánfűtő, de fél éve betegállományban van. Az asszony mint butorgyári s.m. ment GYAS-re, a GYAS most szűnt meg. A gyereket nem vették fel óvodába. A régi munkahelyet elköltöztették, nagyon messze került, az asszony oda nem mehet vissza.

Jelenleg a jövedelem 900 Ft egy főre havonta.

A család 1979 őszén kapott lakást, a lakás egy szobás, de az előszobából leválasztott konyha mellett kis fürdőszoba is van benne. Korábban a férfi testvérénél laktak, szűk, nedves földszinti szoba-konyhában. Fizetniük kell a használatbavételi díj részleteit, és az újonnan vásárolt TV részleteit is, ami mostani jövedelmi helyzetükben rettenetes gondokat okoz. A helyzet megoldatlansága felőrölte a felnőtteket.

A lakás régi butorokkal van berendezve, de nagyon tiszta és csinos, az asszony állandóan takarít. Háztartási gépek is vannak. Az asszony szeretne megtanulni legalább írni-olvasni, férje nem engedi esti iskolába.

A gyereket elhelyeztük óvodába
segítettünk munkát keresni az asszonynak
egy pedagógus jár hozzá, hogy írni-olvasni tanítsa
januárban 800 Ft egyszeri segély.

CSA. 1. /1980. február/

Peremkerület

19 éves lány, egy osztályt végzett a kiegészítő iskolában. Állami gondozott volt, ez 1979-ben ért véget. Azóta család és állandó lakás nélkül hányódik, terhes, rövidesen szül.

Az édesanyja itt él a kerületben új házasságban, amelyből két kisgyerek is van. Az édesapja vidéken, cigánytelepen lakik, szintén új kapcsolatban. Állami gondozásba azért került, mert a mostohaapja 16 éves korában megkísérelte megerőszkolni. Ezért a férfi két év börtönt kapott. Az anyja a történetek miatt nem hajlandó magához venni. Az édesapjához egyáltalán nem is kötődik, kicsi korától az anyja és anyja nővére nevelte. Anyja takarítónő, mostohaapja takarító.

Tágabb családjá támogatja, valamelyest konszolidált nővére /két gyerek, egyik intézetben/, aki maga is férje keresetéből él pl. néha ad neki pénzt. A mostohaapjának a mostohaanyja is ad néha valamit. De leginkább úgy támogatják, hogy ott eszik, ahol éppen van, nekiadják az elhordott ruhákat.

Leginkább anyai nagynénjénél lakik, aki maga takarítónő, férje betanított munkás. Két szoba-fél szobás lakótelepi lakásuk van, ebben állandóan ott él a házaspár, öt iskolás gyerekük, két felnőtt fiuk feleségestül, most éppen még egy rokon lány, és "cségetünk".

Februártól a SZETA havonta pénzt juttat addig, amíg méltányossági GYES-t nem szerez a születendő gyerekre való tekintettel.

február	700 Ft	
március	700	
április	600	
május	700	/szülés, erre kelengyét és kórházi felszerelést kapott/
június	700	
július	700	
augusztus	700	

Fejlemények: gyerekszüléskor csak 1000 Ft állami segélyt kap, mert későn ment először orvoshoz. A kicsivel együtt is anyai nagynénjénél lakik. GYES-re vonatkozó kérelmét beadtuk.

ISA. 2. /1980 március/

Külső kerület, régi földszintes ház

Cigánycsalád négy iskolás gyerekekkel. Az apa kb. negyven éves, segédmunkás. Kilépett munkahelyéről, egy-egy alkalmi munkával keres némi pénzt. Tavaly egy autó halálra gázolta egyik kisfiát, most neki csinálja a sirkövét.

Az anya is negyven év körüli, takarítónő. Igen sovány, beteg. Gyomorfekélye van, minden évben hosszú időt szanatóriumban tölt. Idén meg fogják operálni a gyomrát. Egy éve méhét operálták, rosszszul felhelyezett spirál miatt. Most is szanatóriumban van, hogy a gyomorműtét előtt felerősítsék.

A gyerekek /16 éves, 14 éves, 11 éves, 9 éves/ iskolások, mind tulkorosak. Az iskolában ingyenes kosztot kapnak.

Velük lakik 19 éves nagylányuk is, csecsemőjével. Még nem jár dolgozni, mert szoptat. Egész nap náluk van és náluk kosztol még egy lányuk, akinek férje jelenleg börtönben, egyik gyereke állami gondozásban, kettő vele, a legkisebbet szoptatja. A két felnőtt lánynak néhány kiegészítő iskolai osztálya van.

A lakás szoba-konyha-szükséglettel.

Jövedelmük most az anya táppénzes időszakában 500 Ft fejenként.

Többszöri ruhacsomag, külön kórházi fehérnemű az asszonynak

márciusban 1200 Ft egyszeri segély

Budapesti agglomeráció

HG 1. /1979. december/

Az apa 40 éves, szállítómunkás, kocsikisérő volt. 5 évvel ezelőtt szivbetegsége miatt leszázalékolták, szívesen dolgozott volna könnyebb munkán, de nem lehetett. 1700 forint rokkantsági nyugdíjat kap. Az asszony 39 éves, ugyanott dolgozott, ahol a férje. 9 éve gyeseen van. Mindketten irástudatlanok. Az asszony különösen rosszul tud magyarul, a férfi jól beszél, elég szabatosan is mondja a mondanivalóját. Kilenc gyermekük született:

15 éves lány, kiegészítő 3. osztályos. Sem külsőre, sem beszédét figyelve nem tűnik gyógypedagógiai alánynak. Sok iskolai zúrt jegyzetek fel róla a dohányzástól a tanítónő megtámadásáig. 1980-ban kimaradt az iskolából, férjhez ment egy helyi zenészhez, de csak rövid ideig tartott a házasság.

13 éves lány, kiegészítő 1. osztályos. Erősen beszédhibás, magyarul is rosszul tud.

9 éves fiú, 2. osztályos. Értelmes gyerek. Tanítónője mesélte, hogy haresérve van, amit az anyja minden rábeszélésre sem engedett megoperálni. A gyerek az elsős tanítónő kedvence volt, időnként vendégségbe hazavitte a lakására is.

8 éves lány, kiegészítő 1. osztályos. Az iskolai anyagban megjegyzésként szerepel, hogy a jelenlévő anya a felmentetés érdekében negatívan befolyásolja a gyereket. - Vesebántalmai vannak.

7 éves lány, áthelyezési bizottság előtt volt 1979-ben. Nem tartották indokoltnak az áthelyezését, egy évre felmentették. De nincs óvoda, nem történik vele semmi, az iskolaelőkészítő, amely 4 kilométerre van a teleptől, nem bizonyult jó megoldásnak, mert nem viszik oda, ahogy a többi gyereket sem. Nagyot-halló gyerek.

Fiú, 5 hónapos korában gennyes otitisben meghalt.

4 éves lány

2 éves fiú

1 éves lány, gyakori enteritis, rüh.

300 négyzetméteres telküket a 60-as években vették 6000 forintért, kut van rajta. 1971-ig putri állt a telken, akkor építették kéthelyiséges házukat vállalati, olcsóbb bontott téglából. Az

épület vakolatlan, a konyha 3x4-es, a szoba 4x4-es. Fő tartózkodási helyük a konyha. Benne ágy /itt alszanak a szülők/, szék, dobkályha, láda, konyhaszekrény. A kályha mögött csempék a falon. Az aljzat kövezett. A tüzelőt - hasonlóan a többi családhoz - a közeli állomás hullott szénéből kádak fedezik. Két hizót nevelnek az udvaron, és több tucat baromfit. Az állatokat a szülők is és a gyerekek is ellátják. Szomszédjukban a férfi édesapja lakik, aki a falu egyik sokat emlegetett "rossza".

Egy főre jutó jövedelmük 770 forint.

A gyest az asszony munkahelye automatikusan intézi a szülések után. A helyi tanácstól három évre visszamenőleg semmiféle segélyt nem kaptak, kivéve a hatodik és minden további gyerek utáni jutalmat.

Megvetett család. A hivatalos helyeken, amikor szóba kerülnek, csak rosszat mondanak róluk. Fogalomként is szerepelnek: "az olyan P.... /a férfi cigány csufneve/-félők".

A férfiben nagy hajlam él a mennyei segélyekre. A Vöröskereszthez íratott kérvényt, a Kádár-titkárságra is akart.

SZETA-támogatás:

december 1200, január 1200, február 1200, március 1000, április 950, május 1000, június 800, augusztus 1200 Ft.

Ruhasegély 3 alkalommal

Kérvény a Vöröskereszthez, ahonnan helyszíni szemle alapján ruhasegélyt kaptak.

xxx

HG 2. /1979. december/

Egyedülálló anya öt gyerekekkel. Egy fővárosi nagyüzemben takarítónő, onnan van gyesen. Irástudatlan.

Első férjétől négy gyereke van: 11 éves fiu, másodikos, 9 éves fiu, elsős, 5 éves lány, iskolaelőkészítőre kötelezett, de a többi telepí gyerekekhez hasonlóan ő sem jár, 3 éves kislány.

Két éve vált el első férjétől, aki már akkor beteges ember volt, és egy év múlva meg is halt. Mostani férje nem helybeli, jelenleg verekedésért börtönben van. Szintén irástudatlan. Egy közös gyerekük van, 1 éves kisfiu, aki sokat vlt kórházban enterititisszel. Nem szopott, betegesebb a többinél.

Tapasztott falu, földes, 3x3-as putriban élnek. Villany nincs, vizet a szomszéd telekről hoznak. Két ágy és egy rozoga szekrény a berendezés. Dobkályhán főznek. A tüzelőt a telep többi tagjához hasonlóan a közeli állomás hullott szenének felhasználásával fedezik.

Putrijuk egy telken áll a nő szüleinek és testvéreinek hajlékával, mely a fentihez hasonló színvonalú. A nagymama és egy nagynéni, két sógornő a családjukkal képezik a közvetlen szomszédságot. Jó viszonyban vannak egymással, a telep többi tagjától kissé elkülönülten, részben viszonylagos távoláguk miatt, de valószínűleg nagyobb elesettségük miatt is. A nőre néhányan megjegyzéseket tesznek, mivel elhagyta első urát, aki a falu leginkább beilleszkedett cigánycsaládjának legidősebb fia volt.

Egy főre jutó jövedelmük 580 Ft.

Három évre visszamenőleg semmiféle segélyt nem kaptak a helyi tanácstól. Visszautasítani nem szoktak a helyi szervek irásban, csak nem adnak segélyt.

A gyes alatt a vállalatától kért szakszervezeti segélyt, nem kapott. Más honnan nem kért segélyt, édesapja emlegeti azonban a "mennyei segély" Kádáron elérhetőségét, de mivel mindenki írástudatlan, ez csak beszédtema.

Az asszony lakást szeretne szerezni. Lenne helyben mód egy 70 ezer forintos ház megvásárlására, de a 10 százalékos előtakarékosságot nem tudja befizetni.

SZETA-támogatás:

december 1000, január 1000, február 1000, március 800,
április 900, május 1000, június 800 Ft

3 alkalommal ruhacsomag

Felvilágosítás a lakásvásárlási kölcsönről, személyes kapcsolat révén ajánlás a vállalati KISZ-titkárhoz, a kölcsön intézéséhez.

HG 3. /1979. december/

80 éves egyedülélő özvegyasszony. Vele szemben legidősebb fia lakik, akivel annak felesége miatt rossz viszonyban van. A mellette lévő telken unokája lakik. Minden gyereke szegény és nagy-családos. Egy lányának gyerekei járnak hozzá némi segítséget adni. Korához képest jól van, mozgékony, ellátja magát, és még arra is van ereje, hogy vasat gyűjtsön és pénzzé tegye. Ez az egyetlen jövedelmi forrása. Régen grófi birtokon, majd téveszben dolgozott alkalmi munkásként, állandó munkaviszonya soha nem volt, így nem kaphat nyugdíjat.

Rendszeres jövedelem nélküli.

Szoba-konyhás háza van, rendezett veteményessel, kúttal. A helyi tanácsnál azt mondták neki, hogy nem kaphat szociális segélyt, mert van egy háza.

SZETA-támogatás: december 500, január 500, február 500, március 400, április 450, május 500, június 400 Ft, augusztus 600 Ft.

xxx

HG 4. /1979. december/

Négy tagú család, a férfi 30 éves, a nő 24, két gyerekük 5 és 1 éves.

Egy 2x3-as alapterületű tapasztott falu, zsuppos tetejű, 1,80 m belmagasságú putriban laknak.

A férfi eddigi életéből összesen több mint tíz évet töltött börtönben. Rendszeresen nem dolgozik. Időnként pár napra elszegődik egy maszek kőműves mellé, de az esetek többségében az ebből származó csekély jövedelmet is elissza. Nagyon erősen alkoholizál, ideje nagy részét a környékbeli kocsmák, presszók táján tölti, ahol rokonok, ismerősök megvágásával jut italhoz.

Burva, kötekedő ember, ha az élettársa pénzhez jut, többnyire erőszakkal elveszi tőle. Ennek ellenére kettőjük kötődése egymáshoz igen erős. A nagy, látványos összeesapások után az asszony a gyerekekkel az anyjához költözik, de azután újra összeállnak.

Ilyen körülmények között a család eltartása teljes egészében az asszonyra hárul, aki az anyjával közösen végzett tollazás-

ból, kukoricabongészésből, egyéb alkalmi munkákból jut némi pénzhez. Harmadik gyerekével várandós, ezért cukorgyári szezonmunkára sem veszik fel, ahogy az előző években történt.

Rendszeres jövedelem nélkülek.

Az asszonynak méltányossági gyermekgondozási segélyt kértünk, amit meg is kapott.

SZETA-támogatás:

december 800 Ft /az asszony kezébe/

március 200 Ft /a férfi munkakönyvének kiváltására/

XXX

HG 5. /1980. január/

A férfi 26 éves, szivbeteg, rokkantnyugdíjas. Már feküdt a Kardiológiai Intézetben, műtétet ajánlottak neki, de nem fogadta el. Felesége otthon van, hat gyermekük van: 9 éves fiú, 7 éves lány, 6 éves lány, 4 éves lány, 3 éves lány és 1 éves lány.

Nemrég vettek egy szoba-konyhás házat tanácsi segítséggel, előtte egyhelyiséges putriban laktak. A házban nincs villany.

Egy főre jutó jövedelmük 570 Ft.

3 évre visszamenőleg sem szociális, sem gyámügyi segélyt nem kaptak. A 6. gyerek után a sokgyerekes anyáknak járó jutalmat megkapta az asszony.

SZETA-támogatás:

január 1200, február 1200, március 1000, április 950,

május 1000, június 800, augusztus 1700 Ft.

ruhacsomagok.

KL 1-7. /1980. márciustól/

Nagyközségi cigánynegyedben egy telken él egy negycsalád, egy autóbuszban és egy putriban, változó létszámmal, kb. 30 fő. A családtagok egy részének nincs állandó lakóhelye, felváltva lakik itt és más községekben, alkalmi élettársaknál, vagy a jobb megélhetés reményében. A putri oldala 1980 májusában be-dőlt, júniusában elkezdték újra építeni, hasonló méretűre, kb. 3x3-as.

1. Az egyetlen munkaképes férfi, aki állandó jelleggel ott lakik, 51 éves, kb. 10 év munkaviszonya van, néhány éve tüdőbeteg, rendszeres jövedelme nincs, munkaképtelen. Élettársa vele egykoru, viszonylag egészséges, munkaviszonyban nem állt, alkalmi jelleggel ronggyűjtéssel foglalkozik. Kettejüknek 11 élő gyereke van, ebből három felnőtt gyerek külön él más településeken, a családot nem támogatják, erre nem is képesek, hasonló helyzetben vannak, mint az itt élők. Az itthon lakó gyerekek közül ketten szellemi fogyatékosak, 24 és 22 évesek, férfiak, tanácsi szociális segélyben részesülnek munkaképtelenségük címén, ennek összege összesen 2900 Ft.

További két felnőttkoru gyerekük 25 és 26 évesek, egyedülálló anya mindkettő, együtt laknak a szülőkkel a buszban. /5. és 6./ Előbbinek kettő, utóbbinak négy kiskoru gyereke van, élettársaik külön élnek. A szülőkkel él még a buszban négy kiskoru gyerek, 8, 10, 13 és 14 évesek.

Az említetteken kívül más rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik, időnként cserélni, rongyozni, koldulni járnak. A buszban így 15-16-an tartózkodnak rongsbutorok és rongyok között. A putriban lakó személyek:

2. 76 éves özvegyasszony, gyerekei közül a telken lakik a buszban élő férfi, valamint a putriban négy lánya. Férje vándoriparos volt, nyugdíjban utána nem részesül, a tanácstól sem kap segélyt. Betegsége és kora miatt szinte magatehetetlen.

3. 42 éves özvegyasszony, négy kiskoru gyerekkel, az idős asszony lánya. Gyerekei életkora: 8 és 6 évesek és két óvodáskoru. Férje nem cigány volt, semmilyen ellátásban nem részesül, sem nyugdíjban, sem családi pótlékban. 1980 tavaszán egy fiatal férfi az élettársa, aki csak alkalmanként tartózkodik ott, rendszeres munkaviszonya egyiküknek sincs.

4. Szintén az idős asszony lánya, 31 éves, négy kiskoru gyer-

meke van, felváltva él a községben vagy élettársával egy közeli városban. 1980 nyarán született ötödik gyermekét a kórházból intézetbe adta. A többi gyerek életkora: 9, 6, 3, 2 évesek. Munkaviszonya, állandó jövedelme nincs.

7. Az idős asszony harmadik, jelenleg a putriban élő lánya, 40 éves, néhány hónapja költözött ide, élettársa másik faluban él, a családról nem gondoskodik. Hét kiskorú gyermeke van, munkaviszonya, állandó jövedelme nincs.

A putriban él még a negyedik felnőttkorú lány, akinek egy gyermeke van és állandó munkaviszonyban áll a közeli gyárban. Élettársa vele sem él együtt.

A buszban és a putriban óriási a zsúfoltság, a kosz, elfogadható butor vagy ruhadarab nincs, gyakran döghúst látni náluk. A gyermekek gyakran ruha nélkül járnak hidegben is, élelem teljesen rendszertelenül jut nekik. Az említett egyedülálló asszonyoknak gyakoriak az időszakos élettársi kapcsolataik, ezek helyzetük javulására nem vezetnek. A telken élő nagycsalád a község legszegényebb cigányai.

Az 51 éves férfi leszázalékolását és állami ellátás megállapítását 1980 nyarán intéztük, arkkantsági nyugdíjat vagy rendszeres szociális járadékot állapítanak meg számára. Az idős asszonynak kivételes nyugellátást és tanácsai segélyt kértünk, egyiket sem kapta meg, az előbbit azért, mert nincsenek "érdemei", az utóbbit azért, mert a helyi tanács szerint tartásuk el öt felnőtt gyermekei /akik magukat sem képesek eltartani/. A 25 és 26 éves lány méltányosságából gyes-t kapott.

Egy főre jutó jövedelem az 1980 tavaszi állapot szerint: a teljes családra számítva 350-450 Ft között mozog.

SZETA-támogatás:

KL 1.

XXX

KL 8. /1980. június/

Hattagu család Pest környéki nagyközségben.

Az apa 40, az anya 38 éves. Mindketten analfabéták. Az anya erősen asztmás, 1980 májusában emiatt már nem vették fel egy gyárba sem. Az apa segéd munkásként dolgozik a fővárosban, 3000 forint körül keres. 15 évi munkaviszonnyal rendelkezik, mindig segéd munkás volt.

Két kisebb gyerekük óvodáskora, a két nagyobb iskoláskora, de iskolába nem járnak.

Sajátmaguk építette putriban élnek. Ez eredetileg egyhelyiséges volt, 1980 nyarán deszkából és sárból további egy helyiséggel bővítik.

A szülők 1979-80-ban egy évig börtönben voltak, verekedésért, ez idő alatt az anyai nagyszülőknél voltak a gyerekek.

Mindkét szülő korábban is volt büntetve, mindannyiszor verekedés miatt.

Egy főre jutó jövedelmük: 830 forint.

SZETA-támogatás: június 1000, július 1000, augusztus

Kelet-Magyarország

IG. 1. /1980. március/

Falusi "Cs" ház telep.

A család "feje" F-né, rokkantnyugdíjas. Férje és fia börtönben vannak. A háztartáshoz tartozik még két felnőtt, házas lánya. Az egyiknek a férje most szabadult, a másik szintén börtönben. A férjnek büntetéséből még hét hónapja van hátra.

F-nének még négy gyereke van otthon, lányai révén pedig hét apró unoka. Összes jövedelmük jelenleg 9000 Ft, amiből

egy főre 600 Ft jut.

A lakás szinte egyáltalán nincs bebutorozva. /Sz 5 típusu ház./

1980. március 1000 Ft, április, május, június, július, augusztus, szeptember 400 Ft rendszeres segély.

xxx

IG. 2. /1980 március/

Falusi családi ház.

A családfő leszázalékolt, kb. 2500 Ft-ot kap. Felesége idény- munkában dolgozik. Otthon van még három kiskorú gyerek.

Velük lakik házas fiuk is, jelenleg katona, annak felesége és két gyerekük. Az összjövedelem kb. 5000 Ft.

Saját maguk kezdtek építkezni, ebben az évben lett kész a ház. Az TOP részletek törlesztése nagy gondot okoz.

1980. március, április, május, június, július, agusztus 400 Ft rendszeres segély.

/A család közölte, hogy ez a segítség nem oldja meg gondjait, így a további segélyezést beszüntettük./

NA 1. /1980. április/

Palusi "Cs" ház telep.

A legkisebb "Cs" ház-típusban /szoba-koryha él a család, a férfi /46 éves/, felesége, 1963-ban, 64-ben és 69-ben született fiaik és egy unokájuk. A legnagyobb velük élő gyerek apja szerint gyengeelméjű.

A családnak öt hónapja nincs semmiféle rendszeres jövedelme. A gyerekek nem járnak iskolába, nem fizetik a ház OTP részleteit, kölcsönökből tengődnek. A hitelezők szorongatják, a felnőttek már nem mernek bemenni a faluba, mert késsel is fenyegették. Villanyukat kikapcsolták, az iskola megbüntette őket.

A családfő néhány napos megszakítással 1978 márciusától 79 november 15-ig a Budapesti Lakásépítő Ipari Szövetkezethél dolgozott, az utolsó időkben már mint éjjeliőr. November 15-én elment a körzeti orvoshoz, és kérte, hogy indítsa el leszázalékolási proceduráját. Többet nem is ment vissza a munkahelyére, abban a hitben, hogy a munkaképtelenség megállapításáig táppénzen van. Táppénzre viszont nem vették, egy idő múlva a Szövetkezet visszaküldte a munkakönyvét. Az Orvosi Bizottság csak 40 %-os munkaképesség csökkenést állapított meg, így nyugdíjat sem kap. A közeleiben könnyű munkát nem talál, képtelen kiigazodni saját helyzetén, és nem tudja megoldani.

A SZETA érdeklődött a Szövetkezethél: hajlandók visszavenni éjjeliőrnek. Erről értesítettük a kárvallottat.

1979. áprilisban 900 Ft

májusban 400 Ft segélyt kaptak.

xxx

NA 2. /1980. április/

Nagyközség, "Cs" ház telep.

A családfő 1943-ban született, felesége 1953-ban.

Két gyerekük van, 1974-ben és 1979-ben születtek.

A férfi 1965 óta 65 %-os rokkantnak van nyilvánítva. Felesége is beteg, összes jövedelmük a munkaképtelenségük miatt a Tanácstól kapott szociális járadék, 2410 Ft. /Egy főre 600 Ft./

A községben a cigánytelepet egy révvél ezelőtt számolták föl, a cigányok építési kölcsönt vagy "Cs" házakat kaptak kamatmentes hitelre. Ez a család házhelyet kapott ugyan, de alacsony

jüvedelme miatt kölcsönt nem. Mivel a telepi putrikat a Tanács lebontotta, nekik is el kellett jönni, s jobb híjján az asszony egyik testvérének "Cs" házában huzódtak meg. A helyzet ádátlan, a ház tulajdonosai átmenetileg elmentek a férfi szüleihez egy másik községbe, s ha hazajönnek, akkor a befogadottak a szomszédokhoz mennek át egy-egy éjszakára.

Az asszonynak méltányossági GYES-kérvényt adtunk be, a tanácstól méltányossági alapon családi pótlékot kértünk. április, május, június, július, augusztus 400-400 Ft segély.

xxx

IG 3. /1980. május/

Községi "Cs" ház telep

A családban még hat gyerek van otthon, kettő iskolás, négy pedig súlyosan fogyatékos. A családfő kubikusként dolgozik, kb. 2500 Ft-ot keres. Két fogyatékos gyerek és a két iskolás után még kapnak családi pótlékot. A legnagyobb fogyatékos gyereket a család szeretné otthonban elhelyezni, mert állandóan botrányok vannak körülötte.

"Cs" házuk szoba-konyhás, a helyi viszonyokhoz képest berendezett. /Szekrény, asztal, két ágy, tűzhely./

A család a SZATÁ-nál megkapta a megfelelő felvilágosítást a legnagyobb gyerek elmeszociális otthonba való elhelyezésének hivatalos utjáról.

Felvilágosítottuk arról is, hogyan kell családi pótlékot, vagy szociális járadékot kérni a munkaképtelen 14 éven felüli eltartott gyerek/ek/ után.

május 500 Ft segély az ügyintézésel járó utazgatáshoz.

xxx

IG 4. /1980. május/

Kisközség, "Cs" ház telep

46 éves, 100 %-os rokkantnak nyilvánított asszony. A Tanácstól kap rendszeres szociális járadékot. Élettársa is járadékos, de jelenleg börtönben van. Két iskolás lány van még otthon, de mióta a férfi büntetését tölti, a családi pótlékot nem kapják. Szoba-konyhás "Cs" házban laknak.

Egy főre jutó jövedelem pillanatnyilag: 460 Ft.

Segítettünk elindítani az asszonynak a saját "jogán" megítélhető családi pótlékot igénylő eljárást.
május 700 Ft egyszeri segély.

XXX

IG 5. /1980. június/

Kisközség, "Cs" ház telep

Egyedülálló 54 éves iskolázatlan férfi.

A bizottság egy évvel ezelőtt megállapította munkaképtelenségét, de nyugdíját azóta sem intézték el, papirjai a hivataloknál kalódnak.

Felesége nem sokkal azelőtt halt meg /legendásan szép, bár gyerektelen hosszú házasság után/, hogy a helyi cigánytelepet a Tanács felszámolta.

Az elözvegyült, és akkoriban még ingázó férfi számára nem építettek "Cs" házat, mondván, hogy egyedülálló. Épített a Tanács két egyhelyiséges lakást, amelyek a Tanács tulajdonában és kezelésében maradtak, alacsony jövedelmű öregeknek, de ebben mások kaptak helyet.

Az utolsó pillanatig régi putrijában lakott, néhány hónapja azonban a Tanács ezt is eltakarította. Azóta hajléktalan, hol ennél, hol annál a rokonnál kap helyet és enivalót.

Megsürgöttük rokkantnyugdíját, ennek végleges elintézéséig júniusban egyszeri segély 400 Ft.

XXX

MM 2. /1980. június/

Kisközség, "Cs" ház telep

31 éves férfi, most végzi esti iskolában a 5-6. osztályt.

Az asszonynak négy osztálya van.

Öt gyerek: 1971. /3. osztályos/ fiú, 1972. /2. osztályos/ lány, 1975. ikerlányok/óvodába járnak a szomszéd községbe/, 1977. fiú /otthon van az anyjával/.

A férfi ingázik, Budapesten, a Volán vállalatnál kubikus.

Az asszony otthon van, gyakorlatilag egyedül a gyerekekkel.

Eljár napszámba a faluba: tapaszt, ás, takarít, járandóságát általában nem pénzben, hanem természetben kapja: vagy egy

gyukot, vagy egy oldal szalonnát, vagy zöldséget, burgonyát, savanyukáposztát, befőttet, üveges paradicsomot.

A rendszeres jövedelem a férfi keresete /átlagban 3400 Ft/, a családi pótlék /2550 Ft/ és a különélési pótlék /440 Ft/.

Egy főre 1055 Ft jut havonta.

1970 óta "Cs" ház telepen laknak, a szoba-konyha-előteres házat árvizes akció során építették. /16 m², 12 m², 1 m²./ A 400 négyzetméteres kert használhatatlan, mert annyira belvizes. Idén már csak egy töredékét szánttatták fel, krumplinak, uborkának, zöldségnek. Állatot nem tartanak. Kutjuk van, de - mint a cigánysor többi kutja - rossz, a felhuzott víz haruáda homok.

A lakás berendezett, gyakorlatilag a konyhában laknak.

A férfi 1980. április 8-tól beteg, kórházban volt, megoperálták az epéje miatt. Nagyon legyengült, rossz állapotban van. Az első táppénz későn jött meg, mert elfelejtették időben elküldeni a papirokat, a kórház is sokba került /vásároltak papucsot, pizzamát, ételt hozták be a betegnek/, s a család meglehetősen eladósodott. A táppénz és a családi pótlék azonnal a falubeli boltba vándorol, ahol a boltos rendszeresen hitelez; de tartoznak a cigánysoron több családnak is.

június 800 Ft egyszeri segély, míg a férfi megint munkába tud állni.

XXX

50 2. /1980. július/

Községi "Cs" ház telep

29 éves férfi, nem járt iskolába, súlyos beteg.

25 éves asszony, nem járt iskolába.

Gyerekek: 10 éves kislány, 5. osztályos /másik apától/, 8 éves kislány, 3. osztályos, 7 éves fiú, most megy iskolába, 1 hetes kislány.

Itt lakik még az asszony félig vak édesanyja is velük.

A két nő másik faluból jött, itt alig vannak rokonaik.

A férfi két éve nem dolgozik. Teljesen munkaképtelennek nyilvánították, de nyugdíjat nem kap, mert nincs tíz éves munkaviszonya. A leszázalékolásra azért került sor, mert táppénzes lehetősége kimerült, elbocsátották. Amíg bírta, kubikolt pesti vállalatnál. A Tanácstól kap rendszeres szociális járadékot,

de családi pótlékot nem. A pletyka szerint a fiatalasszony prostitúcióval egészítette ki a jövedelmüket, de ezt most a kisbaba mellett nem nagyon teheti. Az öregasszony el-eljár napszámba, ennivalóért.

Rendszeres jövedelmük egy főre 230 Ft.

Évente kétszer kapnak rendkívüli tanácsai segélyt.

~~xyxxxxx~~ A szoba-konyhás lakás butorzatán még látszik a tösekvés. Tisztaság van, a fiatalasszony tevékeny, igyekszik felszinen tartani a családot. A gyerekek koruknak megfelelő osztályokba járnak, egészségesek, rendben tartottak.

Az újszülött a hasonló környezetben neveltekhez képest jól el- látott, ennek ellenére pár nappal hazahozatala után kórházba kellett vinni tüdőgyulladással. A helyi orvos megnézte, gyógy- szert írt fel, de nem volt pénzük kiváltani, éjjel beszállították.

A "Cs" ház OTP részleteit a család nem fizeti.

Elindítottuk a méltányossági GYLS és méltányosságim családai pótlék intézését.

julius, augusztus 800-800 Ft rendszeres pénzsegély ruhaacsomag

XXX

SO 3. /1980. július/

Községi "Cs" ház telep

30 éves férfi, 29 éves asszony, egyikük sem járt iskolába. Három gyerek: 12, 10, 7 éves, koruknak megfelelő osztályokba járnak /további gyermekáldás ellen az asszony spirállal véde- kezik/.

A férfi három éve nem dolgozik. Utoljára Budapesten, a Közmű- építő Vállalatnál volt segédmunkás. Megbetegedett, táppénzes lehetőségeit kimerítette, a MÜCSÖ elé került, de csak 50 %-os rokkantságot állapítottak meg /asztmás, gyomorfekélye van/. Azóta újra kérte munkaképesség csökkenésének megállapítását, nem tudja, hogy hol is tart az ügye. Szemmel láthatóan beteg, rossz bőrben van.

Jelenleg egy fillér rendszeres jövedelmük sincs. Télen a férfi kosarat köt, nyáron el-eljár napszámba, többnyire ennivaló- ért. A három éve tartó jövedelem nélküli időszakban mindenüket eladták, amit addig összeszedtek: butort, tévét, ruhaneműt.

Szoba-konyhás "Cs" házban laknak. Az OTP részletek fizetésére öt éves halasztást kértek és kaptak, de ez a közeljövőben lejár. A ház egyik helyiségébe befogadták az asszony sorkatona testvérének élettársát és gyerekeit. Az ő jövedelmük a sorkatona hozzátartozóinak járó segély.

A házaspár nem vesztette el tartását. Kúszkódnak, környezetük rendezett.

Évente kétszer kapnak szociális segélyt a Tanácstól.

Méltányossági alapon családi pótlékot kértünk nekik
ruhacsomag
július, augusztus 800-800 Ft rendszeres segély

XXX

SO 4. /1980/ július/

Községi "Cs" ház telep

A háztartás idős házaspárból /53 éves férfi, 50 éves asszony/, négy iskoláskorú és még kisebb gyerekeiből, továbbá három unokából áll. Az öregek^{nek} összesen 11 gyereke van.

A férfi 10 éve rokkantnyugdíjas, a nyugdíj összege 1510 Ft. Az asszonyt munkaképtelennek nyilvánított un. szociális részjáradékot kap a Tanácstól, összege 720 Ft. Ezen kívül kapnak négy gyerek után családi pótlékot. Egyszer-egyszer szociális segélyt.

A szoba-konyhás ~~ik~~ "Cs" ház majdnem üres, néhány díkó és szalma alkotják a berendezést. Az OTP részleteket 1981-től kell fizetni.

Az egyik unoka, akit születése óta nevelnek - szüleivel, akik Pesten laknak és dolgoznak, szinte semmi kapcsolatuk nincs - most fejezte be a nyolc általánost. Jelentkezési lapot küldött egy budapesti építőipari vállalat, szakmunkástanulónak hívják. A nagyszülők nem vállalják a gyerek tanulásának terheit.

Felvettük a kapcsolatot a budapesti vállalattal, jeleztük a gyerek továbbtanulási szándékát, kollégiumot kértünk, megkerestük az itt élő szülőket
a tanévre elegendő ruhát és fehérneműt küldtünk
megvásároltuk és elküldtük a gyerek vonatjegyét

/A gyerek szeptember elejéig nem jelentkezett/

XXX

Észak-Magyarország

LG 1. /1979. november 6./

Ady-liget 2.

Telepmaradványon élő cigánycsalád.

Az apa 35 éves /a házassági körzetből származik/, az anya 33 éves, helybeli. 3-4 osztályt végeztek, írni-olvasni tudnak, nyílt, értelmes házaspár, együttélésük harmonikus. A férfi a közeli nagyvárosban dolgozik, három műszakban melegüzemi betanított munkás, 4100-4200 forintos keresettel.

Hat gyermekük van: 14 éves lány, 3 évvel tulkoros, a házimunka nagy részét ő végzi; 13 éves fiú, három évvel tulkoros, kiegészítő osztályos /nem fogyatékos/; 12 éves fiú, egy évvel tulkoros; 9 éves lány, egy évvel tulkoros; 2 éves fiú otthon, fél éves lány otthon.

Az anya nem dolgozik, jövedelme nincs. Egy hizót tartanak évente, 8-10 libát, kacsat, két anyanyulat. A tűzifát az erdőből hordják, főként a nagyobb fiú.

Egyhelyiséges vályogházban élnek. A ház földes, a tető nagyon rozszant, villany van. A berendezés: 3 régi parasztágy, egy konyhaszekrény, egy akasztósszekrény, egy konyhaasztal, viaszosvászonnal letakarva, egy szék, egy hokedli, a szekrény tetején régi nagy rádió, a sarokban fiókoszekrény, rajta kéz alatt vett régi típusú televízió. Sparhelten főznek, ezzel is fűtenek. A butorok régiiek, kopottak. Ruházatuk nagyon szegényes, az anyának és a nagylánynak egy közös téli cipője van, meleg kabát nincs a családban.

Egy főre jutó jövedelmük 890 Ft.

Anyagi helyzetük javításán kívül lakáshelyzetüket kell megoldani.

1979 decemberében 800 forintos egyszeri segélyt kaptak a SZETA-tól. Méltányossági GYES-t kérvényeztünk a két legkisebb gyermek után, amit február 1-től megkaptak.

A család a tanácstól megkapta a kamatmentes építési kölcsönre vonatkozó kijelölést. Eredetileg hagyományos, két szobás "Cs" házra gondoltak. De látván, hogy a többiek, akik már új házba költöztek, hogyan szoronganak tovább a célszerűtlenül megépített kis házakban, más megoldást szerettek volna találni. A SZETA

építészei felajánlották segítségüket. A családdal együtt vázolták fel az új ház alaprajzát /igy egyedi kívánásokat is figyelembe lehetett venni, hogy pl. legyen egy olyan szoba, amelyiknek egyik fala elég hosszú a nagylány stafirungjába tervezett szekrényeknek; mekkora legyen a konyha, legyen külön mosóhelyiség stb./. Nyáron elkészült a 3 szobás, verandás, étkezőkonyhás, beépített tetőteres ház terve és költségvetése. Az OTP kölcsönből és a férfi munkahelyétől kedvezményes áron vett építőanyagból a ház felépíthető. Juliusban az építésszek a helyszínen kitűzték az alapot. Az építkezés elkezdődött.

XXX

LG 2. /1979. december/

Falusi cigánytelepi család.

Az apa 20 éves, az anya 18, mindketten helybeli családból. 4-5 osztályt végeztek. A férfi helyben betanított munkás, keresete teljesítménybérben 2000-2500 Ft. A nő nem tud dolgozni járni a gyerekek mellett, nyuzott, sovány, riadt; a zsufolt telepen gyakoriak az anyóssal, sógornókkal való veszekedések. A férfi alacsony, vékony, gyenge idegzetű.

Két gyermekük van, mindkettő fiú, a nagyobbik másfél éves, a két gyerek között csak 10 hónap különbség van. Az idősebbik jár, a kisebbik állandóan kiságyban van, 8 hónapos korára még bizonytalanul ül.

A telepi vályogházban, amelyben laknak, két külön bejárattal helyiség van. Az egyikben lakik ez a család, a férfi testvére feleségével és egy kisgyerekekkel a másikban. Ott az asszony GYBS-en van, mivel idősebb korban ment férjhez, és első szülése előtt dolgozott egy évig. Most várja a másodikat.

A két család között feszült a helyzet, a fiatalasszonyok rivalizálnak egymással a kényszerű összezártságban. A viták anyagi dolgokon vannak, pl. ki tüzeli el a másik felhasogatott tüzi-fáját /a fát mindkét család illegálisan hordja az erdőről/.

A házban villany van, vizet kb. 100 m-ről hoznak.

Vaslemezekből összetákoltt lépcső vezet a szobába. A padozat földes. A berendezés: támlás parasztágy vékony dunnával, párnával, aprókockás öreg huzattal. Egy kétajtós szekrény, az ablak előtt asztal, mellette éjjeliszekrény. A fal mellett sparhelt és egy deszkaállvány, itt tartják az edényeket és az ételt. Az ablakkal szemben valamikor fehérre festett kiságy, benne huzat nélküli

párna, egy régi kis takaró: ez a kisebbik gyerek helye. A nagyobbik a szülőkkel alszik az ágyban. Szék nincs, a foszladozó csipketerítővel letakart éjjeliszekrény szolgál ülőalkalmatossággként. Állatot, veteményest a telepi viszonyok között nem tudnak tartani.

Egy főre jutó jövedelmük 820 Ft.

1979 decemberében 800 Ft egyszeri segélyt kaptak a SZLTÁ-tól.

Méltányossági GYAS-t kérvényeztünk a két gyerek után, amit az anya januártól meg is kapott.

Egyszer kaptak ruhacsomagot.

XXX

LG 3. /1979. december/

Falusi cigánytelepi család.

Az apa 44 éves, helybeli, az anya 43 éves, a szomszéd községből való. Az apa irástudatlan, az anya két osztályt végzett. Legidősebb lányuk a telepen él, férjével és 2 éves kisfiával. Következő lányuk a családdal él, 18 éves, 1979 nyarán kisfia született egy helybeli jobbmodu cigány családdal fiától. A két család között évtizedes ellenségeskedés dúl. A fiatalok "elszökése" után /ebben a házassági körzetben a szöktetéses házasság a leggyakoribb/ a fiú szülei erőszakkal megakadályozták a további együttélést. A lány szülei beadták az apasági keresetet, a per még 1980 őszi folyik.

Három iskoláskorú gyerek van még otthon, 15, 11 és 9 évesek. A legkisebb óvodáskorú, de óvodába nem jár.

Az apa gyenge fizikumú, tüdejével sokat betegeskedik. Helyben dolgozik, betanított munkás, keresete 2500 Ft körül van.

Az anya kicsi, nagyon gyenge, vérszegény, állandó sédüléssel, fejfájással. Ő is helyben dolgozik, takarítónő, keresete 1800-2000 Ft.

Két helyiséges, kb. 16 m²-es, félig szigetelt alapú vályogházban laknak. A berendezés: a konyhában egy régi, támlás parasztágy, egy rossz divány, sparhelt, konyhaasztal, felette régi, kopott tükör. A szobában egy pód, elátte kartonfüggöny, a polcon alul a konyhai edények, felül a rosszabb ruhák. A szobában még két ágy és egy akasztós szekrény, ahol a polcok is vannak, itt tartják a jobb ruhákat.

Öltözködésük szegényes. A megyeszékhelyi zsibvásáron, vagy a falubeli parasztoktól vásárolnak használt ruhát. Ha a parasztoktól vesznek, gyakran ledolgozzák. Megfelelő téli ruházata sem a gyerekeknek, sem a felnőtteknek nincs.

Étkezésük szűkös és rendszertelen. A felnőttek gyakran egész nap éhen dolgoznak. A gyerekek nagy ünnepekkor sem laknak jól hussal, süteénnnyel igazán.

Az apa többször volt már rövid időre garázdaságért /főleg telepi verekedésekért/ elítélve. 1979-ben ismét 6 hónapra ítéltek. A börtönbüntetést szeptemberben kezdte meg Budapesten.

1979 őszén egyedülálló lányuk számára méltányossági GYLS-t kérvényeztünk, az első összeget decemberben kapta meg.

Ezzel együtt az apa börtönbüntetésének idején egy főre jutó jövedelmük 770 Ft.

SZETA támogatás:

1979. december 1000 Ft

1980. január 1000

február 1000

március 400

/a férfi a hónap közepén szabadult/

Amikor a hozzátartozók - több alkalommal - beszélőre jöttek az apához, elkisértük őket.

Többször kaptak ruhasomagot és játékokat.

XXX

LG 4. /1980. január/

Régi uradalmi oselédházas /pusztai/ település

A férfi 28 éves, a nő 24. Eredetileg a férfi szülőhelyén laktak.

A nő a házassági körzetből való.

A férfi az általános iskolát a katonaság alatt fejezte be, betanított munkás a megyeszékhelyen. A nő hivatalosan 3 osztályt végzett, de a nevét sem tudja leírni.

Négy gyermekük van: 7 éves lány /1. osztályos/, 4 éves, másfél éves és fél éves fiú.

Házasságukban zürök voltak, a férfi időnként berugott, nem adta haza az egész fizetését. Az asszony megelégette, és tavaly ősszel hazaköltözött a négy gyerekkel szüleikhez. Januárban a férfi elment a családjáért, mindent megígért, és visszavitte őket. Azóta szent a béke, hazahozza a fizetését, fogadkozik, hogy így is lesz, mert most már "megkomolyodott".

A férfi falujában a temetőn tuli, teljesen elszigetelt cigánytelepen laktak. A telep vizmosásokkal körülvett, ősztől tavaszig alig megközelíthető. Egyhelyiséges vályogházban éltek: két ágy, üres deszkaaljjal, kopott kockás takaróval, kiságy, egy régi kétajtós szekrény és egy rozoga asztal, a sarokban sparhelt. A ház ablak nélküli, világosság, levegő csak az ajtón keresztül jöhet be.

A községi tanács elhatározta a telep felszámolását. Néhány család már régi parasztházat vett a faluban, ezzel ez a lehetőség ki is merült. Új házak építése nem jött szóba, nincs házhely. A tanács egy környékbeli pusztára szeretné költöztetni a telepieket. Nincs szó kimondott erőszakos átköltöztetésről egyelőre: azt ajánlották az embereknek, hogy ott, a régi családok között nézzenek maguknak eladó házat. Az átköltözés nagy hátránya, hogy ott nincs sem orvos, sem iskola, még buszmegálló sincs, pedig minden férfi bejáró munkás. Az a család - jobb híján - mégis belement a költözésbe. Egy megüresedett, tágas, két helyiséges házba hurcolkodtak be illegálisan, mivel a férfinek még nincs meg az egyéves munkaviszonya jelenlegi munkahelyén, és az OTP-től csak télen kapják meg a kamatmentes házvásárlási kölcsönt. A férfi átlagkeresete /két műszakban/ 3000 Ft. A nő nem jár dolgozni.

Egy főre jutó jövedelmük: 850 Ft.

Tavasszal beadtuk a méltányossági GYES iránti kérelmet. Augusztusban kapták meg.

SZETA-támogatás:

január	600 Ft
március	600
április	600
július	400
augusztus	400

xxx

LG 6. /1980. január/

Falusi maradvány-cigánytelepi család

A férfi 38 éves /a házassági körzetből/, a nő 35, helybeli. Kisebb lopásokért /mezei lopás, gabona, birka/ a férfi háromszorült börtönben. Legutóbbi szabadulása óta bejáró segédmunkás a

közelé nagyvárosban. Az asszony ugyanabból a gyárból van GYLS-en. /Amíg a férje büntetésben volt, elment dolgozni. A gyerekekkel az azóta meghalt nagymama volt./

7 gyerekük van. A legidősebb 18 éves, most ment férjhez /a házassági körzetben/, a fiú szüleinél élnek. Hat gyerekük van itt-hon, négy iskolás. 14 éves lányuk negyedikes, három évvel tulkoros; a 13 éves fiú ötödikes, két évvel tulkoros; 12 éves fiú, harmadikos, két évvel tulkoros; 11 éves fiú, másodikos, két évvel tulkoros; 5 éves kislány és féléves kisfiú.

Az apa 3000 Ft-ot keres, az anya GYLS-en.

Agy főre jutó jövedelmük 870 Ft.

Mindennaposak az otthoni zűrök. A férfi féltékenykedik /a büntetésben töltött idők miatt, legutóbb két és fél évet ült/. Ha iszik, télvíz idején kikérgeti a családot a házból. Ilyenkor a szomszédokhoz menekül a nő a gyerekekkel.

3x3-as kis vályogházban élnek nyolcan. Két ágy, kiságy, két szekrény, sparhelt, asztal, polc az edényekkel. Se a gyerekeknek, sem az asszonynak nincs téli ruhája. A testi-lelki elesettség állapotában, a fűladás szélén élnek.

Építkezési engedélyük másfél éve megvan "Cs" lakásra. A Tanács ingyenes telket adott nekik is, mint a telepieknek, a falu tulsó szélén, ahol új "Cs"-házas telep van kialakulóban. Az építkezést mégis csak idén augusztusban tudták elkezdni, amikor kölcsönük-ből valahogy össze tudták szedni a 18 600 Ft-os kötelező előtakarékosságot.

Az ingyenes telken kívül más támogatást nem kapnak a Tanácstól a férfi multja és az időnkénti cirkuszok miatt.

SZETA-támogatás:

január 800 Ft

május 500

Több ruhaküldemény, játékokkal.

XXX

LG 7. /1980. február/

Falusi szükséglakás a tűzoltószertárban

A férfi 48 éves, helybeli, a nő 39 éves, a házassági körzetből. 1-2 osztályt végeztek. A férfi bejáró segédmunkás három műszakban, 13 Ft-os órabérral. A nő otthon van.

11 gyerekük született. A legidősebb fiú 21 éves, nőtlen, a szülőkkel él, apjánál jár dolgozni, keresete 3000 Ft, 3 osztályt végzett. 20 éves lányuk helyben ment férjhez, a faluban albérletben laknak, két gyerekkel GYES-en van, férje bejáró segédmunkás. A lány négy osztályt végzett. 18 éves lányuk a nagyvárosban, a házassági körzeten kívül ment férjhez, másfajta cigányhoz. A fiú szüleinél laknak, szegénytelepi szoba-konyhás lakásban. A nő gyári segédmunkás, 4 osztályt végzett. Férje sorakatoná. A 15 éves lány hivatalosan harmadik osztályba jár, gyakorlatilag nem jár. A szülők úgy veszik, mintha már fel lenne mentve: szükség van itthoni munkájára. 13 éves fiuk ötödikes, három évvel tulkoros, 11 éves lányuk harmadikos, két évvel tulkoros, hét éves fiuk elsős. Egyik gyerek sem járt se óvodába, sem előkészítőbe. 3 éves, 2 éves és fél éves kislányaik otthon vannak.

Az egy főre jutó jövedelem 900 Ft.

Két évvel ezelőttig a régi cigánytelepen laktak. Ottani vályogházuk összedőlt, akkor utalta ki nekik a Tanács a községi tűzoltószertár egyik helyiségét. A magas, nehezen befűthető, ablak nélküli, nedves, köves, 4x4 m-es helyiségben 11-en laknak. Két ágy, egy divány, egy akasztós szekrény, egy asztal, két faszék, kredenc, sparhelt és egy mély gyerekkocsi a berendezés. Villany van, vizet 100 m-ről hordanak.

"Cs"-ház építését tervezik, kapnak ingyen telket, kamatmentes kölcsönt, de reménytelennek tűnik, hogy a kötelező előtakarékosság összegét /18 600 Ft/ összerakják.

A két legkisebb gyerek után méltányossági GYES-t kértünk. Májustól folyósítják nekik.

SZATA-támogatás:

február 800 Ft

április 500

Ruhacsomagok, játékok.

xxx

LG 8. /1980. február/

Cigánytelepi család.

A férfi 59 éves, helybeli, 10 éve rokkantsági nyugdíjas /gyomor-fekély, tébécé, súlyos neurózis/. Felesége 31 éves /a házassági

körzetről/ enyhén gyengeelméjű. Mindketten irástudatlanok. A férfinak ez a harmadik házassága. Az első házasságból 8 gyerek született, ma már valamennyinek ~~van~~ 4-9 gyereke van, a legfiatalabbik lánynak van csupán egy. Első felesége 10 évvel ezelőtt halt meg, 46 éves korában, kórházban, gyerekszülésben. A gyerek halva született. A következő feleségével rövid ideig élt együtt. A mostanival 4 éve élnek a legnagyobb egyetértésben /bár sok gúnyolódást kell elviselniük a korkülönbség miatt/. Az asszony egy gyerekkel jött. 11 éves fia házasságon kívül született, gyerektartást soha nem kapott. A fiu negyedikes, egy évvel tulkoros. Két közös gyermekük született: 3 éves és 1 éves kislányuk van. A férfi nyugdíja a családi pótlékkal együtt 3400 Ft, az asszonynak nincs jövedelme.

Egy főre jutó jövedelmük 580 Ft.

Szoba-konyhás régi vályogházban élnek, a konyha köves, a szoba földes. A szobát csak tárolásra használják; van benne két rozszant szekrény, asztal, állvány az edényeknek. A konyhában élnek. Itt két támlás ágy áll, közöttük konyhaasztal, az egyik ágy és a sparhelt között rácsos kiságy, egy összetákoltt ülőke és egy támlás faszék.

Az asszony számára méltányossági GYMS-t kérvényeztünk, májustól megkapta. Kérvényeztük a nyugdíj kiegészítését házaspársi pótlékkal, ez még nem intéződött eá.

Februárban 800 Ft

márciusban 600

áprilisban 600 segély

XXX

LG 9. /1980. február/

Falusi "Cs"-házas telep

Az apa 40 éves, helybeli, 5 osztályt végzett. 10 évvel ezelőtt állapította meg az orvos, hogy túbécés. Kezelés és szanatórium után a köpetvizsgálat eredménye negatív. Nagyon sovány /38 kg/, görnyedt háta, beesett mellü, köhög, fullad, fáj a háta. 3 éve nem dolgozik, táppénzt sem kap. Ebből két évig még fertőző is volt, nagyon gyenge fizikai állapotán túl ezért nem tudott elhelyezkedni. Súlyosan neurotikus, kocsmá után hatalmas féltékenységi jeleneteket rendez, azzal fenyegeti a feleségét, hogy megöli.

/A férfi öccse tavaly féltékenységből megölte a feleségét, 11 évet kapott./

Az asszony 37 éves, csinos, életteli nő, nehezen viseli a helyzetét. Addig három öngyilkossági kísérlete volt /egyszer gyógyszerrel vett be, kétszer a vécétetőre akasztotta fel magát, a gyerekek vágta le/. A körülmények ismeretében ezek bebiztosított segélykérések voltak. Helyben betanított munkás, 2700-3000 Ft-ot keres két műszakban, teljesítménybérben.

Tíz gyermekük született. A legidősebb lány 22 éves, a házassági körzetben ment férjhez, férje építkezési segédmunkás. A következő gyerek másfél éves korában meghalt, angolkóros volt. 19 éves fiuk velük él, bejáró segédmunkás, két műszakban 2600-2800 Ft-ot keres, elvégezte a nyolc osztályt. A következő fiu 16 éves, a hatodik osztályból maradt ki, még nem kapta meg a munkakönyvét, bejáró segédmunkás lesz. 15 éves lányuk negyedikes, 4 évvel túlkoros. 13 éves lányuk és 11 éves fiuk másodikos kisegítő osztályos, a lány négy, a fiu két évvel túlkoros. Ez a két gyerek erősen beszédhibás, a tanítók szerint nagyothallanak, orvoshoz még nem vitték őket. 8 éves lányuk másodikba jár, a 6 éves kislánynak előkészítőbe kellene járnia /egy év óvoda/, de nem jár, mert nincs rendes ruhája. A legkisebb négy éves fiu itthon van.

Kétszoba-konyha-kamrás "cs" házban élnek, 4 éve. A ház még rossz állapotban van, szétesik a lépcső, nem záródnak az ajtók, fölöttük repedezik a fal, a külső-belső vakolás omlik, a konyhában a beton gödrösre repedezett.

Nap közben a konyhában vannak, itt fűtenek sparhelttel. A konyhában régi támlás ágy, itt alszanak a szülők. Öreg kredenc, konyhasztal, két hokedli. Az első szobában három heverő, az ablak melletti kisasztalon régi televízió. Itt alszanak a gyerekek, ezt a szobát esténként egy kis vaskályhával befűtik. A padozat itt köves. A belső szobában használaton kívüli, új, részletre vásárolt garnitúra: szekrénysor, egy rekamié, két kék fakarfiás fotel, kisasztal. Összezsúfolva állnak a butorok, mert a szobában egy garnitúra nem fér el úgy, hogy mozogni is lehessen. Ez a szoba hajópadlós.

Egy főre jutó jövedelem 850 Ft.

A Tanácstól pénzsegélyt nem kapnak, évente egyszer adnak nekik 500 Ft-os ruhautalványt, de már ezt sem szívesen, arra hivatkozva, hogy az asszony vett belőle egy fejkendőt magának.

A család belső zilált helyzete nehezen oldható meg. Februárban a férfit 20 napi elzárásra ítélték, mert az utcán megtámadta a feleségét. Az asszony beadta a válópert, majd visszavonta, nyáron ismét beadta. Ahhoz, hogy a családi egyensúly helyreálljon, a férfinak egészséges, munkabíró állapotba kell kerülnie, ha ez már nem lehetséges, rokkantnyugdíjat kell szereznie. /14 évi munkaviszony van mögötte./ A leszázalékolási folyamatot el is indítottuk, de befűlladt a tudógondozók ördögi körében. Következő lépésként a SZETA fővárosi intézetben próbálja el-ke helyezni a férfit, ahol vagy sikerül megjavítani egészségi állapotát, vagy a kórház maga ajánlja a leszázalékolást.

További SZETA-támogatás:

február	800 Ft
április	500
május	500
június	500
július	400
augusztus	400

A pénz mindig az asszony kezébe jutott.

xxx

LG 10. /1980. február/

Kisvárosi szegénynegyed

Az apa 52 éves, téglagyári kocsis. Sovány, lerobbant ember. Többször volt idegosztályon, bennfekvő elvonókurás kezelésen. Az anya 45 éves, kicsi, vékony, gyenge idegzetű asszony, félmun-
kaidős takarító a postán. Fővárosi szegény családból származik, a háború alatt került mostani lakóhelyére. 9 gyerekük van. A legidősebb környékbéli cigányfiúhoz ment férj-
hez, egy fél éves kislányuk van. A fiú butorgyári segéd munkás volt, amíg itt laktak a lány szüleinél. Ősszel /1980/ elköltöztek a fiú szüleinek megüresedő cigánytelepi házába. A szülők következő gyereke 18 éves fiú, behordó a Téglagyárban. A 16 éves lány, aki most maradt ki az iskolából, még nem dolgozik. 5 gyerek jár iskolába, a legkisebb 5 éves, otthon van. A nagylány ellátja a háztartást, az iskolások rendszeresen eljárnak az anyjával a postára takarítani. A kisváros régi részén, omladozó épületben laknak. A földszintes lakásban két szoba, egy konyha és egy kamra van. A kamrában élt

a fiatal pár a picivel, külön koszton, külön pénzen. A konyha telen üres, csak egy régi mosógép van benne. A két szoba egybe nyílik, az összekötő ajtó hiányzik, az ajtó helye melletti falrész egyszer kidőlt, oda most tűzhelyet állítottak, azon főznek, az melegíti be mind a két helyiséget. Az első részben egymás mellé állítva két kórházi vaságy, bevetve, régi csipkefüggönnyel letakarva. Az ablak mellett falóca, ez is fekhely, és egy másik kórházi vaságy. Belül: kihuzott rekamié, a fal mellett egy másik ágy. A rekamié előtt asztal televízióval, mellette két nagyon rossz, szürke műbőr huzatú fotel. A másik fal mellett régi szekrény. A falak meszelve, hengerezve, rajtuk festett üveg keretekben kis családi fényképek. A szekrények tetején sorban néhány baba, műanyag dísz tárgyak, olyasmik, amiket bucsukon lehet nyerni. A föld fapadlós, rajta nagyon ócska, szakadozott rongyszőnyegek. A konyhai edényeket az elülső szobában, egy ruhásszekrényben tartják. Az ablakokból nagyon sok üveg hiányzik. Az üveges már nem vállalja, hogy ezekbe a szétmállott keretekbe üveget tegyen. Új keretet nem tudnak, de nem is érdemes venni: a ház bontás előtt áll.

A helyi tanácsal nagyon rossz viszonyban vannak. A rossz viszony fő forrása lakáshelyzetük. Mindig kis lyukakban laktak. A mostani lakás nagyobb ugyan, de vizes, leromlott. Az anyja már többször "rájuk borította az asztalt". Amikor a férjekett lány méltányossági GYES-e szóba került, a tanácsai előadó, aki a szakásos környezet-tanulmány készítése céljából eljött a családhoz, lebeszélte a kérelemről a picit mamáját, mondván, hogy úgy sem kapják meg. A lehengerelt fiatalasszony belement abba, hogy visszavonja kérelmét, mondván, hogy gyerekeit bülsődébe adja, de már ekkor tudta, hogy ezt úgy sem teszi meg, mivel a kicsi koraszülött, 1,70 kg-mal született, és a kórházi idejében is jóval a kívánatos súly alatt volt. Szociális segélyben "rossz híruk" miatt nem részesülnek.

Az apa évközi keresete 2500 Ft, az anyja 1200 Ft-ot keres. A dolgozó fiú keresete 2500-3000 Ft között van. Hat gyerek után kapnak családi pótlékot. Egy főre jutó jüvedelmük az év nagy részében 940 Ft; télen, az apa 1-2 hónapos fagyszabadsága alatt azonban ennél kevesebb.

A kritikus időben rendkívüli SZATA-támogatás:

márciusban 600 Ft

A fiatalasszony Gyes iránti kérelmét újra beadtuk, a

gyermek fejletlenségére hivatkozva. Még is kapták a gyermek 1 éves koráig. Ősszel, amikor a fiatalok a bölcsőde nélküli helységbe költöztek, önállóan beadták ismét a kérelmet, és most már a rendszer, 3 éves időszakokra is megkapták.

XXX

AL 1. /1980. március/

Falusi cigánytelepi család

A férfi 43, a nő 39 éves, helybeliek. A nő két osztályt, a férfi 5 osztályt végzett, helyben betanított munkások. Az asszony súlyos gyomorfekéllyel és általános leromlott állapotával többször fekszik szanatóriumban. Mindketten visszahuzódók, nehezen, körülményesen fejezik ki magukat, hivatalos dolgok intézésére, átgondolására majdnem képtelenek.

Hét gyerekük született: a legnagyobb lány 19 éves, két éve ment férjhez a házassági körzetben. A következő 18 éves, a telepen ment férjhez, 15 éves lányuk a 7. osztályból maradt ki, helyben ment férjhez, hol a lány, hol a fiú szüleinél laknak. Négy iskolás gyerek van még otthon: 13 éves lány hetedikes, 12 éves fiú ötödikes, egy évvel túlkoros, 10 éves fiú harmadikos és nyolc éves fiú elsős, egy évvel túlkoros.

Mindkét szülő teljesítménybérben, két műszakban dolgozik, 2500-3000 Ft körül keresnek. Havi 1300 Ft OTP törlesztésük van, pénzhitelek.

Egy főre jutó jövedelmük 1200 Ft.

Házuk 1979 nyarán életveszélyes állapotba került. A két helyiséges kis vályogház teteje beroppant, a gerendák becsüngnek, a villamosvezetékek átáznak, villany azóta nincs.

A berendezés: a konyhában sparhelt, egy pricc-szerű ágy, asztal, polc az edényekkel, falba vert szögeken ruhák lógnak. A szobában két régi támlás ágy, egy akasztószekrény, kisasztal fehér terítővel, a sarokban kicsi vaskályha. Egy zsebrádiójuk van.

Egy éve házhelyet vásároltak, 600 négyszögölt, 18 000 Ft-ért.

/Erre vették fel az OTP kölcsönt./ Egy távolabbi faluból bontási anyagot vettek: ajtókat, ablakokat, gerendákat. Megvan az építési engedélyük alapincézett, nagy, háromszobás házra. De innen nem tudnak továbblépni, a 20 %-os kötelező előtakarékosság összegét nem tudják bemutatni. /A telek árát nem számolják be./ A faluban állt egy lebontásra ítélt, emeletes, téglából épült malom, régi

vastag falakkal. Némi utánjárás és rábeszélés árán a Tanács hajlandó volt ezt az épületet a családnak kiutalni: a lebontás fejében övök a benne lévő anyag. Az épület tetőzete már korhadt és nehezen hozzáférhető, lebontásához feltétlenül szakmunkára volt szükség. A SZETA egyik építésze hivatalosan vállalta a bontás műszaki vezetését, az ingyen fuvart a házaspár munkahelye biztosította. 1980 márciusában a SZETA hét fő résztvevője - építési szakemberek és gyakorlott segítők - két napi munkával lebontották a tetőzetet és az épület emeletét. Az érintett családból a férfi, a nő, két vője és egy unokaöccse segédkezett. A bontási anyag értéke fedezi a kötelező előtakarékosságot.

A nyár folyamán világossá vált, hogy a család anyagi helyzete még így sem teszi lehetővé az elgondolt nagy családi ház megépítését. A SZETA építészei a családdal egyetértésben áttérve a házat és a költségvetést is átalakították - elérhető mértékűre.

XXX

LG 12. /1980. május/

Falusi cigánytelepi család

A férfi 22 éves, helybeli, a nő 23, beházasodott. 4-5 osztályt végeztek. A férfi a megyeszékhelyen építkezési segédmunkás, 3000 Ft fizetéssel.

Négy gyermekük van: 4 éves fiú, 3 éves fiú, 2 éves fiú, 1 éves lány.

Egyhelyiséges kis vályogházban laknak, a berendezés szegényes, rozszant és minimális: két ágy, szekrény, asztal, tűzhely. Ruházatuk nagyon hiányos.

Egy főre jutó jövedelmük 840 Ft.

A két kisebb gyerekre méltányossági GYES-t kértünk, amit augusztustól meg is kaptak.

SZETA-támogatás:

május	500 Ft
június	500
július	400
augusztus	400

XXX

LG 11. /1980. május/

Falusi cigánytelepi család

A férfi 41, a nő 31 éves. Mindkettőjüknek ez a második házassága. A férfi az első házasságát helybeli nővel kötötte, öt gyerekük született, ebből négy állami gondozásban van, az ötödik az anyjával, aki ismét férjhez ment egy másik faluba. A feleség egy szomszédos községből származik, első házasságát ottani fiúval kötötte 15 éves korában. Nyolc évig éltek együtt, gyerekük nem született. A férfi most is a másik faluban él öreg szüleivel és nagynénjével, egyedül, leszázalékolták.

Ez az együttélés nyolc éve tart, négy gyerekük született. 7 éves kislány, 5 éves kislány, 4 éves fiú és másfél éves lány.

A nő a gyerekek születése előtt a megyeszékhely gyáraiban és építkezéseiben volt segédmunkás. A férfi is építkezési segédmunkás volt, de alkoholos zúrjai miatt elbocsátották. Mivel a munkakönyvében több "kilépett" bejegyzés volt, nagyon nehezen talált munkát. Közben a Tanács megfenyegette őket, hogy a gyerekeket állami gondozásba veszik, mivel a férfi nem dolgozik. Így kényszerült a legrosszabbul fizetett munkahelyre: tavasztól a megyeszékhelyen utcaseprő 2000 Ft-os keresettel.

Egy főre jutó jövedelmük 670 Ft.

Egyhelyiséges vályogházban laknak. A berendezés: két ágy, egy kiságy, kredenc és egy akasztós szekrény, konyhaasztal, mind igen rossz állapotban. Cipő, téli ruha nincs, nyári is nagyon szűkös. A gyerekek és a felnőttek alultápláltak.

Az anyának a legkisebb gyermeke után méltányossági GYES-t kértünk, amit augusztustól meg is kapott.

SZETA-Támogatás:

május 500 Ft

június 500

július 400

augusztus 400

Ruhacsomag.

xxx

LG 14. /1980. május/

Falusi parasztház bérelt lakrésze

A férfi 47 éves, helybeli, a nő 33, a házassági körzetből. A nő otthon van, a férfi bejáró segédmunkás, három műszakban 3400 Ft-ot keres.

Nyolc gyerekük van: 15 éves fiu, hatodik osztályos; 14 éves fiu, negyedik osztályos; 13 éves lány, szintén negyedikes; 10 éves lány, harmadikos; 6 éves fiu, előkészítő; 5 éves, két éves és fél éves kisfiaik otthon vannak.

Egy főre jutó jüvedelmük 740 Ft.

Három éve költöztek el a felbomló cigánytelepről. Egy öreg parasz-asszony szoba-konyhás x házrészében laknak.

A konyhában rakamié, kredenc, tűzhely, konyhasztal, a szobában három heverő, kiságy, két akasztós szekrény, egy dohányzóasztal, két olcsó fotel. A fürdes padlón szines csomagolópapir. A falak nedves-ségfoltjait is így fedik be. Kinos rend és tisztaság uralkodik, a gyerekek csak este jöhetnek be a lakásba.

A ház mögött kis zöldésgeskert, egy hizónak való süldő, 15 kacska és 15 csirke.

Az asszony számára a két legkisebb gyerek után méltányossági GYLS-t kértünk, amit augusztustól meg is kapott.

SZATA-támogatás:

május 500 Ft

junius 500

julius 400

augusztus 400

Euhacsomag.

Dél-Dunántul

DJ 1. /1980. február/

150 fős népességű falu

A D. család idegenből vándorolt ide kb. 5 éve. A család apából és két fiuból állt, az anya elhagyta őket.

Az apa és a nagyobbik fiu beállt a helybeli téeszbe juhásznak, a kisebbik fiu főzött, ellátta a háztartást.

Az apa elvett egy idesebb, két gyerekes asszonyt a faluból, született egy késői közös gyerekük is. A nagyobbik fiu is meg-nősült, egy rokonaihoz az Alföldről látogató lányt vett el, két napi ismeretség után. Az egész család továbbra is együtt lakott, szolgálati lakásban.

A három férfi között erős kötődés, sok feszültség, a két fiu között rivalizálás állt fenn. A fiatalabbik fiu nem kezdett ön-álló életet, továbbra is segítő családtag maradt apja és bátyja mellett. Egy évvel ezelőtt sógornőjének egy nőrokona érkezett látogatóba, akinek már volt egy gyereke házasságon kívül. A fiatalabbik D. fiu, aki most 19 éves, hamarosan feleségül vette ezt a nála két évvel idősebb lányt. Külön költöztek, egy üresen álló ház egyik szobájába, "bérletbe".

Az idősebbik D. fiu ellenezte ezt a házasságot, a fiatalasszonyt nem akarta befogadni a családba. Ettől a feszültség annyira nőtt, hogy a fiatalabbik fiu részegen hasbaszurta bátyját disznóöléskor, a disznóölő késsel. A 24 éves férfit életveszélyes állapot-ban vitték el a mentők. A tettest azonnal letartóztatták.

Mindkét család kereső nélkül maradt: az idősebbik D-nél két ó-vodás gyermek, a fiatalabbik felesége terhes.

SZMTA-segítség: a fiatalabb testvér családjának 1440 Ft, az idősebbiknek 700 Ft egyszeri segély.

További fejlemények: az idősebbik testvér életben maradt, a tettest ideiglenesen szabadlábra helyezték, feleségével együtt eltűnt a faluból.